

ÚRAD PRE REGULÁCIU SIEŤOVÝCH ODVETVÍ

Vývoj veľkoobchodných cien komodít
01.01.2021 - 15.09.2022

Aktualizácia: 27.09.2022

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví publikuje tento dokument s cieľmi:

- v prehľadnej forme ilustrovať vývoj veľkoobchodných cien elektriny a plynu, relevantných pre SR, v dlhšom sledovanom období (01.01.2021 – 15.09.2022),
- v stručnosti identifikovať a zrekapitulovať najzásadnejšie z faktorov, ktoré majú podľa pohľadu úradu rozhodujúci vplyv pre vývoj veľkoobchodných cien elektriny a plynu,
- zvýšiť všeobecnú osvetu o problematike súčasných vysokých cien komodít a vysokej miery cenovej volatility,
- v závere sa pokúsiť formulovať množné očakávania a ponúknuť tak vstup do širšej odbornej diskusie.

Vývoj burzových cien elektriny v období od 01.01.2021 do 15.09.2022:

Hlavné faktory ovplyvňujúce veľkoobchodné komoditné trhy:

- Hospodárstvo v roku 2020 utlmil nástup pandémie ochorenia COVID-19.
- Následne v roku 2021 došlo k všeobecnému hospodárskemu oživeniu. Jedným z dominantných faktorov hospodárskeho oživenia bolo aj oznámenie európskeho plánu obnovy a odolnosti.
- Hospodárske oživenie spôsobilo opätovný rast dopytu po elektrine.
- Ďalším významným faktorom bolo počasie. Opakujúce sa teplejšie zimy pred rokom 2021 znížili dopyt po komerčnom skladovaní zemného plynu (v dôsledku teplejších zím klesal dopyt po plyne: klesla tak miera vykrývania špičkových odberov ťažbou zo zásobníkov a rovnako sa zmenšila obchodná príležitosť vyplývajúca z cenového spreadu „Summer-Winter“).
- Teploty počas zimy 2020/2021 však boli podpriemerné a celkovo bola vykurovacia sezóna dlhšia. Mix týchto faktorov spôsobil nárast dopytu po plyne a situácia vyústila na jar 2021 k historicky minimálnym stavom naplnenosti podzemných zásobníkov plynu v Európe. Leto 2021 bolo pomerne teplé, čo vyvolalo tlak na dopyt po elektrine, ktorej podstatná časť sa vyrába zo zemného plynu.

Základné tézy

Vývoj burzových cien elektriny v období od 01.01.2021 do 15.09.2022:

- Veľkoobchodné ceny elektriny aj plynu vzrástli v sledovanom období v násobkoch.
- V treťom, ale najmä v štvrtom kvartáli 2021 sa rastúce ceny plynu začali intenzívne premietiť do cien elektriny. Vysoká úroveň veľkoobchodných cien a extrémna miera cenovej volatility pokračuje aj počas roka 2022, pričom vojna na Ukrajine hrá rolu katalyzátora.
- V dôsledku vysokých veľkoobchodných cien plynu sa zvýšila aj výroba elektriny v uhoľných elektrárňach. Tieto faktory vytvorili spoločne tlak na rast cien emisných povoleniek, ktoré sa spätne premietajú do veľkoobchodných cien elektriny.
- Samostatne pri cene emisných povoleniek došlo v sledovanom období k prekročeniu historických maximálnych cien niekoľko razy.
- V neposlednom rade, v sledovanom období dochádza v dôsledku cenového vývoja k poklesu likvidity a k zásadnému zvýšeniu požiadaviek na finančnú likviditu obchodníkov na veľkoobchodnom trhu. Podľa údajov burzy PXE, v roku 2021 dosiahol celkový objem zobchodovanej elektriny 213,59 TWh (medziročný pokles -23,1 %) a celkový finančný objem obchodov 22,4 mil. EUR (medziročný nárast +74,4 %).

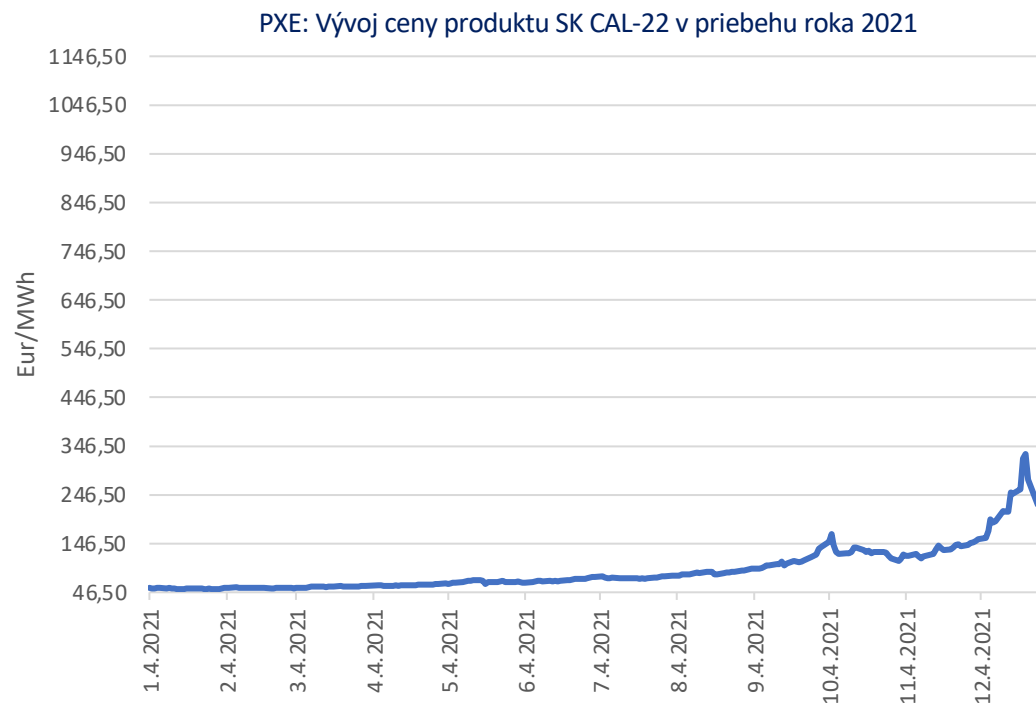
Vývoj veľkoobchodnej ceny elektriny – kalendárne produkty

Trend rastu cien elektriny sa zintenzívnil v 4Q 2021.

Max. cena 330,30 Eur/MWh

Min. cena: 52,81 Eur/MWh

Priemerná cena: 92,79 Eur/MWh

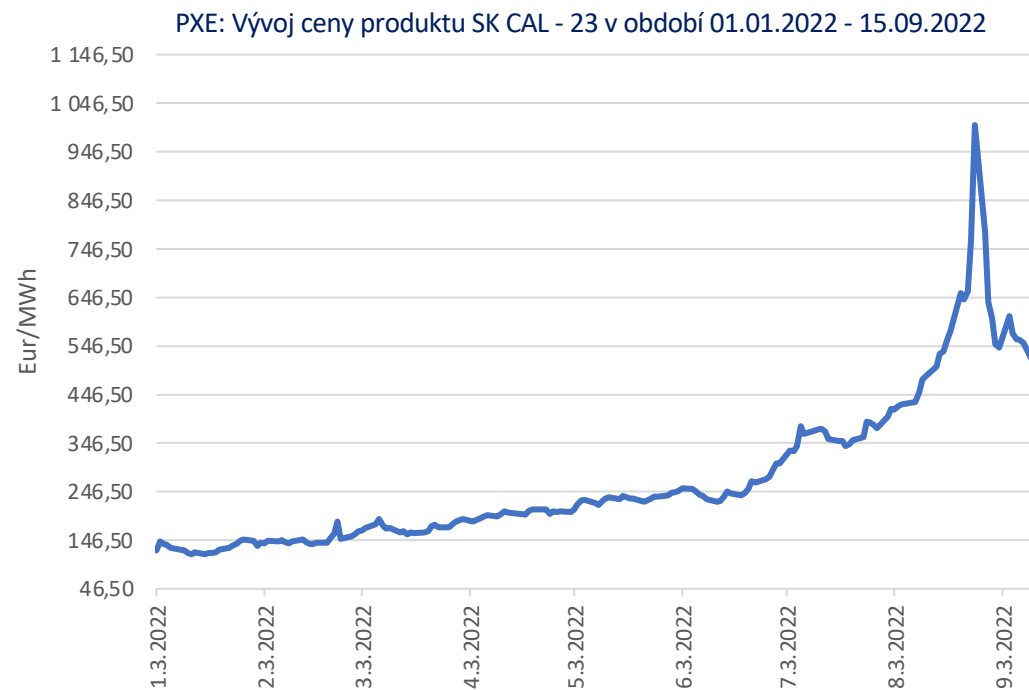

Vývoj cien elektriny v období od 01.01. do 15.09. 2022

Max. cena 1 001,50 Eur/MWh

Min. cena: 117,59 Eur/MWh

Priemerná cena: 277,13 Eur/MWh

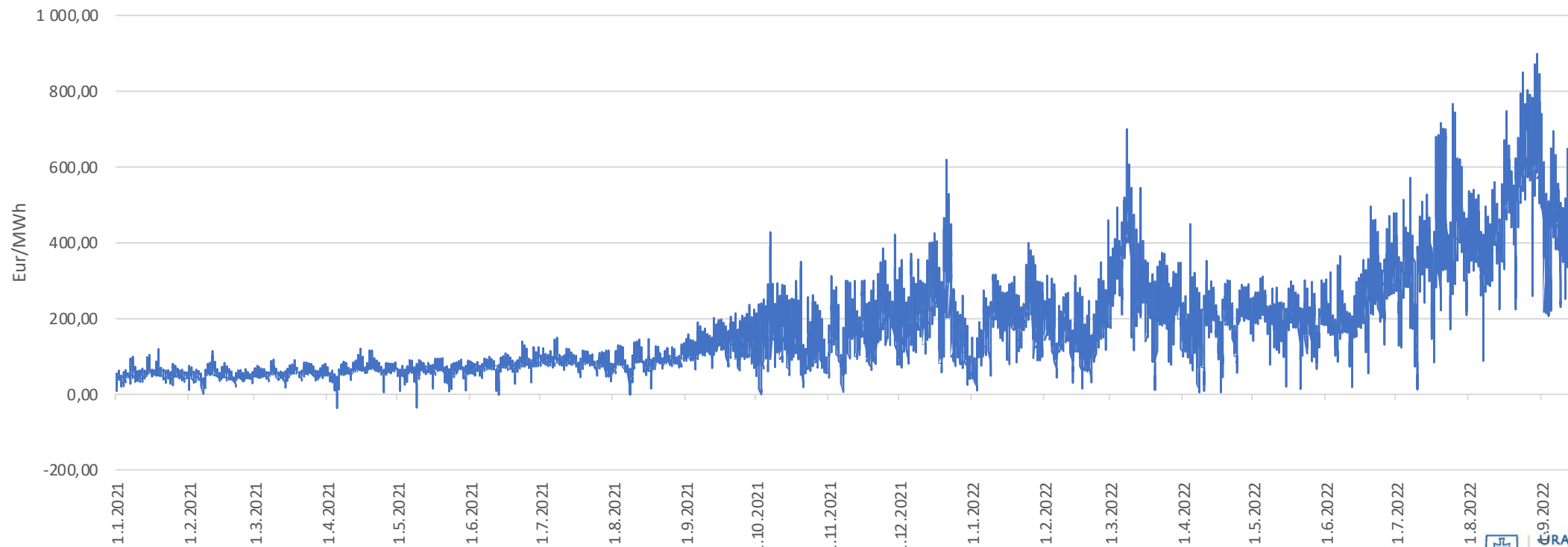
Vývoj veľkoobchodnej ceny elektriny – denný trh s elektrinou

Max. cena: 900,23 Eur/MWh

Min. cena: - 36,26 Eur/MWh

Priemerná cena: 174,78 Eur/MWh

Spotová cena elektriny (base) na dennom trhu OKTE v období od 01.01.2022 do 15.09.2022

Burzový cien elektriny v období od 01.01.2021 do 15.09.2022

Vývoj veľkoobchodnej ceny plynu – kalendárne produkty

Trend rastu cien plynu sa zintenzívnil v 4Q 2021.

Max. cena 140,67 EUR/MWh

Min. cena: 15,72 EUR/MWh

Priemerná cena: 34,12 EUR/MWh

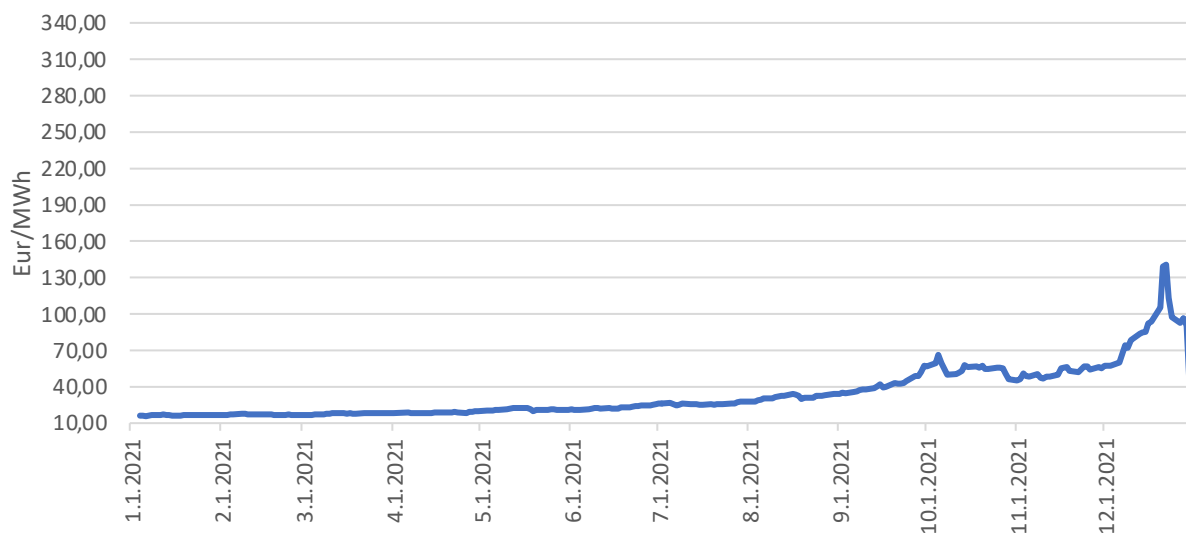
Vývoj cien plynu v období od 01.01.2022 do 15.09.2022

Max. cena 314,43 EUR/MWh

Min. cena: 43,28 EUR/MWh

Priemerná cena: 108,34 EUR/MWh

EEX: Vývoj ceny produktu THE CAL-22 v priebehu roka 2021

EEX: Vývoj ceny produktu THE CAL - 23 v období od 01.01.2022 do 15.09.2022

Záver: Možné očakávania

Rozhodujúci vplyv na budúci vývoj veľkoobchodných cien elektriny a plynu budú mať prijaté rozhodnutia na úrovni EÚ, ale aj individuálne opatrenia prijaté jednotlivými členskými krajinami EÚ. V závislosti od ich konkrétnej podoby je možné očakávať napr.: zastropovanie veľkoochodných cien, finančnú kompenzáciu vysokých cien, reguláciu strany výroby (najmä inframarginálnych zdrojov, ktoré majú nízke resp. žiadne náklady na primárne palivo), rôzne núdzové opatrenia zamerané na fungovanie energetického systému a zabezpečenie štandardu bezpečnosti dodávok elektriny a plynu, príp. ďalšie sady opatrení na ochranu jednotlivých kategórií koncových odberateľov (domácností, malých podnikov, ale aj veľkých priemyselných odberateľov).

Okrem toho možno očakávať:

- Rapídny nárast cien a cenovej volatility sú faktormi, ktoré môžu mať negatívny vplyv na likviditu trhu aj počas nadchádzajúceho obdobia (v nadchádzajúcich týždňoch a mesiacoch). Pokračujúca vojna na Ukrajine je faktorom, ktorý cenovú volatility naďalej podporuje.
- Trh s elektrinou ovplyvňuje do významnej miery neistota týkajúca sa spoľahlivosti dodávok fosílnych palív, najmä dodávok zemného plynu z Ruska (napriek tomu, že podiel ruského plynu na fyzickom zdrojovaní EÚ v priebehu roka 2022 významne poklesol, tento pokles nie je dostatočne kompenzovaný dovozom, aj keď zvýšeným, z iných ako ruských zdrojov. Naviac 26.9.2022 sa objavili správy o úniku plynu z podmorského plynovodu Nord Stream, čo môže mať zásadný vplyv na objem dodávok plynu z Ruska v nadchádzajúcom období).
- V niektorých krajinách došlo krátkodobo k oddialeniu vyradovania uhoľných elektrární alebo k predĺženiu ich prevádzkových hodín. V Nemecku sa uvažuje o ponechaní vybraných jadrových zdrojov v prevádzke minimálne do jari 2023. Napriek týmto správam, európske komoditné burzy budú aj naďalej ovplyvňované pokračujúcou štrukturálnou zmenou na strane výroby elektriny (strane ponuky), ktorá znamená postupné vyradovanie konvenčných zdrojov a prechod na nové výrobné technológie.